

Μακάριος γέροντας
ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΒΙΤΤΗΣ

Ἀντίδωρο μνήμης

Μακάριος Γέροντας
ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΒΙΤΤΗΣ
1927-2009

Ἀντίδωρο μνήμης

ὦ πάτερ, πάτερ, ὡς
καλός σου ὁ δρόμος, ὡς
ὄσιον τό μνημόσυνόν σου,
ὡς μακάριον τό ὑπόμνημά
σου. Ὅλος σύ φαιδρός,
ὄλος χαρίεις. Τίς σε ἰδὼν
οὐκ ἠγάπηκεν; Τίς δέ
συντυχῶν οὐ γεγλύκαται;
Μέμνησο ὡς καί τῆς
ποιμνης σου κάμου.... κἄν
ἐλαχίστου και ἐρριμμένου.

(Ἄχ, πάτερ, πάτερ, τί
ώραῖος ὁ δρόμος πού
χάραξες, πόσο ἅγια ἡ
μνήμη σου,
τί εὐλογημένες οἱ
ὑποθήκες σου!" Ἦσουν ὄλος
φωτεινός, ὄλος γεμάτος
χάρη. Ποιός σέ εἶδε καί δέ
σ' ἀγάπησε; Ποιός σέ
συνάντησε καί δέν
γλυκάθηκε; Μήν ξεχνᾶς τά
πνευματικά σου παιδιά καί
μαζί μ' αὐτά κι ἐμένα τόν
ἐλάχιστο κι ἀχρεῖο)

(ἐπιστολή 37, Ἄγ.
Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου)

Ένα ταπεινό εὐχαριστιακό ψέλλισμα στήν ἀπέραντη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, γιά τό δῶρο τῆς παρουσίας τοῦ πατρός Εὐσεβίου στή ζωή μας, φιλοδοξεῖ νά εἶναι τό βιβλιαράκι πού κρατᾶτε στά χέρια σας.

Καί ταυτόχρονα, ἕνα ἐλάχιστο «εὐχαριστῶ», «εἰς ἀντέκτησιν ἀγάπης πολλῆς», γιά τήν ἀγάπη πού μᾶς χαρίσθηκε ἀπλόχερα ἀπό τήν πατρική καρδιά τοῦ μακαρίου Γέροντα.

Δέν ἦταν εὐκόλη ἡ ἐπιλογή τῶν σελίδων πού ἀκολουθοῦν. Ἀκριβῶς γιατί, κάθε φορά πού σκύβει κανεῖς πάνω στά βιβλία τοῦ Γέροντα, νιώθει πῶς τά «ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ»¹ γραφόμενα, εἶναι «εὐφραίνοντα καρδίαν»², ἀφοῦ ἐρμηνεύουν τόν λόγο τοῦ

---

1. Λουκ. 6,34.

2. Ψαλμ. 18,9.

Θεοῦ, τόν γλυκύτερο «*ὑπέρ μέλι καί κηρίον*»³.

Τό βιβλίό τοῦ π. Εὐσεβίου «*Ἡ Ἐκκλησία μου κι ἐγώ*» (ἐκ. Ὁρθόδοξη Κυψέλη, Θεσσαλονίκη), ἀπό τό ὁποῖο εἶναι ἐπιλεγμένα ὅλα τά κείμενα πού παραθέτουμε στήν ἀγάπη σας, ἐνῶ πραγματεύεται ἕνα θέμα δύσκολο καί βαθύ -τό Μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος Χριστοῦ- δέν δυσκολεύει τόν ἀναγνώστη. Ἡ εὐρηματική χρήση τοῦ διαλόγου ἀνάμεσα στόν συγγραφέα καί τόν ἑαυτό του, προσδίδει στό ἔργο ζωντάνια καί παραστατικότητα.

Ἀπό τό πρῶτο κεφάλαιο πού ἔχει τίτλο: «*Μπροστά στήν Ἐκκλησία μου*» εἶναι ἐπιλεγμένο τό πρῶτο κείμενο.

Ἐδῶ ὁ Γέροντας, μέ τά μάτια τῆς πίστεως, μᾶς βοηθᾷ, μέ λόγο βαθύ ἀλλά ταυτόχρονα ἀπλό καί κατανοητό, νά διακρίνουμε τήν ὄρατή καί τήν ἀόρατη πλευρά τῆς Ἐκκλησίας καί νά νιώσουμε βαθειά ὅτι, πίσω ἀπό τά φαινόμενα τοῦ φθαρτοῦ κόσμου, μένει ἀπαρασάλευτη ἡ Ἐκκλησία, γιατί «*εἶναι ριζωμένη στά βάθη τοῦ Θεοῦ*».⁴

---

3. Ψαλμ. 18,11.

4. «Ἡ Ἐκκλησία μου κι ἐγώ», σελ. 45.

Στό δεύτερο κείμενο, μέ τόν τίτλο «*Μέλος τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά μέ ὕφεση τῶν χαρισματικῶν καταστάσεων*», ἐπιλεγμένο ἀπό τό ὄγδοο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου, ὁ μακάριος Γέροντας διαζωγραφίζει μέ πόνο πολύ τήν σημερινή ἀπογοητευτική κατάσταση τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί ἀνασύρει μέσα ἀπό τούς θησαυρούς τῆς πρωτοχριστιανικῆς γραμματείας ἕνα ἀπόσπασμα τῆς «*πρός Διόγνητον ἐπιστολῆς*», τήν ὁποία ἐρμηνεύει ἀριστοτεχνικά.

Ἔτσι, ὑποσημαίνοντάς μας σιωπηλά τούς ὑψηλούς πνευματικούς στόχους πού ἔθετε ὁ ἴδιος γιά τόν ἑαυτό του, μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι τά ζωντανά μέλη τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλουν νά ζοῦν «*μέ τρόπο πολύ αἰσθητό τά ἀγιοπνευματικά χαρίσματα, ὥστε καί ὁ ἔξω κόσμος νά αἰσθανθῇ τήν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας ὡς τό πιό ὠραῖο δημιούργημα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅπου ἡ ἄρμονία, ἡ συμπληρωματικότητα καί ἡ ἀγία κοινωνικότητα θά ἀποτελοῦν ἔκφραση μᾶς πολύ ἀνώτερης σοφίας ἀπό τή σοφία πού ἐκδηλώνεται στήν ὑλική δημιουργία*»⁵.

---

5. «Ἡ Ἐκκλησία μου κι ἐγώ», σελ. 180.

Τά δύο κύρια κείμενα διανθίζονται μέ μικρές προσευχές πού άλιεύσαμε μέσα άπό τό βιβλίο.

Κλείνουμε μέ μία προσευχή πού άποτελεϊ και τόν έπίλογο τοῦ ὄλου ἔργου και κρατοῦμε τόν τίτλο «*Ὡς έν κατακλειδι*», πού δόθηκε άπό τόν Γέροντα.

Ἦς μᾶς άξιώσει ὁ Θεός τῆς Ἀγάπης, διά πρεσβειῶν τοῦ Γέροντά μας, νά γινόμαστε μέρα μέ τή μέρα ὄλο και πίο ζωντανά μέλη τοῦ Χριστοῦ, μέλη τῆς Ἐκκλησίας Του, δοχεϊα χαρίτων τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, κατοικητήρια τῆς Παναγίας και Ζωαρχικῆς Τριάδος.

Σέριες 2019

*ὦ Κύριέ μου, ἐλέησέ με στήν
ἀντινομικότητά μου, στήν ἀντιφατι-
κότητά μου καί στήν ἀδιόρθωτη
ἐλαφρότητά μου! Ἀξίωσέ νά σοβα-
ρευτῶ κάποτε λιγάκι, ἔστω, ὥστε νά
ἀκούω καί πρόθυμα καί μέ ὅση
εὐλάβεια καί προσοχή ἀπαιτεῖται ἀλλά
καί μέ λαχτάρα καί πόθο, ὅσο μπορῶ
νά νιώσω, ὅ,τι μοῦ «λαλεῖς» ὡς Υἱός
καί Λόγος τοῦ Πατρὸς στό ἅγιο
Εὐαγγέλιό σου γιά κάθε στιγμή μου
καί κάθε μου ὥρα, γιά κάθε μου μέρα,
γιά ὅ,τι εἶμαι, ὅσο ζῶ, ὥστε νά ἀντα-
ποκριθῶ σ' αὐτό πού εἶσαι γιά μένα,
ὁ αἰώνιος Ἀρχιερεὺς μου καί Λυτρωτής
μου, ὁ Ἰησοῦς Χριστός μου. Ἀμήν!*

Ἡρωστά στήν Ἐκκλησία μου

[...] Τό Σύμβολο τῆς Πίστεως μου λέει πώς ὁ δρόμος πού θά μέ ὀδηγήσει ἀσφαλῶς σέ μιά πρώτη προσέγγιση τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας μου εἶναι ὁ δρόμος τῆς **πίστεως**. Ἄλλος δρόμος δέν ὑπάρχει. Ἀπό ἄλλους δρόμους μόνο στόν ἐξωτερικό περίγυρο τοῦ μυστηρίου κατορθώνω νά φτάνω, χωρίς ὅμως ποτέ νά μπορῶ νά ὑποπτευθῶ τί κρύβει μέσα του. Ἐπομένως μοῦ χρειάζεται πίστη πολλή. Πίστη πού θά ἀνοίξη τά μάτια τῆς ψυχῆς γιά νά θεαθῶ τά ἀθέατα, γιά νά κατανοήσω τά ἀκατανόητα, ὅσο βέβαια εἶναι αὐτό δυνατό στή δεκτικότητά μου.

Κύριέ μου, Κύριε, «*πρόσθες μοι πίστιν*» πολλή καί γνήσια, πίστη βαθειά καί ἀκλόνητη, γιά νά μπορέσω νά μπῶ κι ἐγώ ὁ ἀνάξιος μέσα στόν ἅγιο χῶρο τοῦ θελκτικοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλη-

σίας Σου, πού συγκαταβαίνεις νά εἶναι καί δική μου.

Θεατή καί ἀθέατη!

Τήν Ἐκκλησία τή βλέπω καί δέν τή βλέπω. Βλέπω αὐτό πού θά μπορούσε νά ὀνομασθῆ «ὄρατή» πλευρά τῆς Ἐκκλησίας καί δέν βλέπω αὐτό πού ἀποτελεῖ τήν ἐσώτερη πλευρά της καί πού εἶναι ἡ οὐσιαστικώτερη. Καί αὐτή εἶναι ἡ «ἀόρατη» πλευρά της.

Τήν ὄρατή πλευρά τῆς Ἐκκλησίας τήν ἀντιλαμβάνομαι μέ τά αἰσθητήρια τοῦ σώματός μου. Τήν ἀντιλαμβάνομαι ὅμως καί μέ τά αἰσθητήρια τοῦ νοῦ μου, ὅπως καί κάθε τι ἄλλο στόν κόσμο αὐτόν. Ἡ ὄρατή πλευρά τῆς Ἐκκλησίας ἔχει π.χ. μιὰ ἐξωτερική ὀργάνωση, ἕναν τρόπο, μέ τόν ὁποῖο ἐμφανίζεται στόν κόσμο τῶν ἀνθρώπων ὡς κάτι τό ξεχωριστό καί τό καθ' ἑαυτό. Ἔχει τούς τόπους, ὅπου πραγματοποιεῖται ἡ λειτουργία της ὡς ὀργανισμοῦ (π.χ. ναούς καί ἄλλους χώρους). Ἔχει τήν ἱστορία της πού καταγράφεται λιγώτερο ἢ περισσότερο πιστά σέ διάφορα βιβλία καί ἄλλα ἱστορικά ντοκουμέντα. Ἔχει τό δίκαιό της, ἐκκλησιαστικό

καί κανονικό, πού ρυθμίζει τίς ἐσωτερικές καί ἐξωτερικές σχέσεις της. Ἔχει τήν τέχνη της, τά μνημεῖα της καί ἕνα σωρό ἄλλα στοιχεῖα πού τήν παρουσιάζουν ὡς ἕνα ὄργανισμό ζωντανό, κινούμενο καί ἀναπτυσσόμενο. Εἶναι, ὅμως, μόνο αὐτά ἡ Ἐκκλησία;

Καί βέβαια ὄχι! Ἄν ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὄρατή, εἶναι ταυτόχρονα, ὅπως καί πῶς πάνω ἀναφέρω, καί ἀόρατη. Βλέπω τήν κορυφή τοῦ παγόβουνου πού ἐξέχει πάνω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας. Ἀπό αὐτήν μαντεύω τήν ὑπαρξη καί τοῦ υπόλοιπου παγόβουνου, πού δέν φαίνεται μέν, εἶναι, ὅμως, τό μεγαλύτερό του τμήμα.

Καί ποιά νά εἶναι, ἄραγε, τά ἀόρατα στοιχεῖα τῆς Ἐκκλησίας μου; Αὐτά πρέπει νά ἐπισημανθοῦν στήν πορεία τῆς θεωρήσεως τῆς Ἐκκλησίας πού ἐπιχειροῦ, ὅσο γίνεται λεπτομερέστερα. Τώρα σημειώνω μερικά, γιά νά βοηθηθῶ στή σκέψη μου.

Μέσα στήν Ἐκκλησία ὑπάρχει πραγματική καί οὐσιαστική παρουσία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Ἰδρυτής της, ὀρίζοντας τήν Ἐκκλησία του στήν ἐλάχιστη ποσοτική της σύνθεση, λέει: «οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τό ἐμόν

ὄνομα, ἐκεῖ εἶμι ἐν μέσῳ αὐτῶν». (Ματθ. ιη' 20).
 Ὅπου εἶναι μαζεμένοι δύο-τρεις πιστοὶ στό
 ὄνομά μου, ἀποτελώντας ἔτσι τό ἐλάχιστο τμήμα
 τῆς Ἐκκλησίας μου, ἐκεῖ εἶμαι κι ἐγώ ἀνάμεσά
 τους. Καί ὅπου ὁ Υἱός, ἐκεῖ καί ὁ Πατήρ καί τό
 Ἅγιον Πνεῦμα.

Μέσα στήν Ἐκκλησία ὑπάρχει ἡ μυστική
 παρουσία τοῦ ἀγγελικοῦ κόσμου. «Προσελη-
 λύθατε Σιών ὄρει καί πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερου-
 σαλήμ ἐπουρανίῳ καί μυριάσιν ἀγγέ-
 λων» (Ἐβρ. ιβ' 22). Ἔχετε προσέλθει, λέει ὁ
 θεῖος ἀπόστολος Παῦλος, στό ὄρος τῆς πνευ-
 ματικῆς πιά Σιών καί στήν πόλη τοῦ ζωντανοῦ
 Θεοῦ, δηλαδή στήν ἐπουράνια Ἱερουσαλήμ καί
 σέ κοινωνία μέ μυριάδες ἀγγέλους.

Μέσα στήν Ἐκκλησία, στά ἀθέατα σπλάχνα
 της, κρύβεται ἡ ἐσωτερική ζωή τῶν μελῶν της,
 πού εἶναι ἐντελῶς ἀθέατη καί ἀφανής στά
 μάτια τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι μιά κατάσταση
 «ζωοποιοῦ νεκρώσεως». Γι' αὐτό καί λέει ὁ
 ἴδιος Ἀπόστολος: «εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χρι-
 στῷ, τά ἄνω ζητεῖτε, οὗ Χριστός ἐστίν, ἐν δεξιᾷ
 τοῦ Θεοῦ καθημένος, τά ἄνω φρονεῖτε, μή τά
 ἐπί τῆς γῆς... Ἀπεθάνετε γάρ καί ἡ ζωὴ ὑμῶν

κέκρουπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ» (Κολασ. γ 1-3). Ἄν ἀναστηθήκατε μαζί μέ τόν Χριστό, πράγμα βέβαιο, νά ἐπιδιώκετε αὐτά πού βρίσκονται στόν οὐρανό, ἐκεῖ πού κάθεται ὁ Χριστός στά δεξιά τοῦ Θεοῦ. Οἱ σκέψεις σας καί τά φρονήματά σας νά εἶναι στραμμένα ἐκεῖ καί ὄχι στήν γῆ καί στά γήινα. Εἴσθε νεκρωμένοι πιά καί ἡ ζωή σας εἶναι κρυμμένη μαζί μέ τόν Χριστό στούς κόλπους τοῦ Θεοῦ!

Μέσα στήν Ἐκκλησία ὑπάρχουν τά ἁγιασμένα μέλη της, πού «τετελειωμένα» πιά, τελειοποιημένα, ἀποτελοῦν τήν «ἐπουράνιον Ἱερουσαλήμ, τήν πανήγυριν τῶν πρωτοτόκων τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων» (Ἐβρ. ιβ' 23). Τά ἐπί μέρους μέλη τῆς Ἐκκλησίας, λέει ὁ ἅγιος Ἀπόστολος, βρίσκονται σέ ἓνα ἀκατάπαυστο πανηγύρι καί ἀποτελοῦν τήν ἀόρατη Ἐκκλησία τῶν τελειοποιημένων στούς οὐρανοῦς ἁγίων μελῶν της. Μέσα στήν Ἐκκλησία...Τί, ὅμως, νά πρωτοαναφέρω;

Ἀκριβῶς, ὅμως, γιατί εἶναι καί ὄρατή καί ταυτόχρονα ἀόρατη, θεατή καί συγχρόνως ἀθέατη ἡ Ἐκκλησία, ὅπως λέω καί πιό πάνω, ἀποτελεῖ θεανθρώπινο ὄργανισμός. Καί ἐνῶ μοῦ

είναι εύκολο νά ιδῶ τή μιά μεριά της, μοῦ εἶναι δύσκολο ἤ, καλύτερα, ἀδύνατο νά ιδῶ τήν ἄλλη, τήν ἀθέατη πλευρά της. Ἐνα παράδειγμα θά μοῦ κάνη σαφές ὅ,τι λέω πιό πάνω.

Ὅταν λέω πῶς βλέπω ἕναν ἄνθρωπο, ἐννοῶ πῶς βλέπω τίς κινήσεις του, τίς ἐνέργειές του, τά ἔργα του. Μετρῶ καί σταθμίζω καί ἐκτιμῶ ὑλικά κάτι πού κάνει, ἕνα σπίτι, ἕνα ἐργαλεῖο, ἕνα ἐργόχειρο κλπ. Παρόλα αὐτά , ὅμως, τόν οὐσιαστικόν ἄνθρωπο πού κρύβεται μέσα του, δέν μπορῶ νά τόν ιδῶ. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι καί σταθμητός καί ἀστάθμητος καί αἰσθητός καί πέρα ἀπό τίς αἰσθήσεις, καί θεατός καί ἀθέατος. Τό ἴδιο καί πολύ περισσότερο ἰσχύει αὐτό βέβαια γιά τήν Ἐκκλησία. Εἶναι γήινη παρουσία, ἀλλά ταυτόχρονα καί οὐράνια. Εἶναι «χθές» ἀλλά καί κάτι περισσότερο ἀπό τό χθές. Εἶναι «νῦν», τώρα, ἀλλά καί κάτι περισσότερο ἀπό τό νῦν. Ἐκτείνεται ἀπό τό χθές στό σήμερα, στό νῦν, ἀλλά προχωρεῖ καί πιό πέρα, προχωρεῖ στό «ἀεί», δηλαδή πολύ πιό πέρα καί ἀπό τό «αὔριο» πού θά γίνη γρήγορα νῦν καί χθές, πολύ πιό πέρα ἀπό τό αὔριο, στήν αἰωνιότητα, μέ ἄλλα λόγια πέρα ἀπό τό χρόνο καί τή χρο-

νικότητα. Είναι ή Ἐκκλησία ταυτόχρονα και τά τρία, χθές, σήμερα και αεί, ένωμένα μεταξύ τους χωρίς «συμφυρμό», χωρίς ανάκρωμα και σύγχυση μεταξύ τους, όπως ακριβώς ή θεότητα και ή ανθρωπότητα στό πρόσωπο του Χριστού. Γι' αυτό και έχει ή Ἐκκλησία ένα άπεραντο βάθος και πλάτος και ύψος πνευματικό. Γι' αυτά, όμως, ή πίστη και μόνον ή πίστη μέ πληροφορεί μέ βεβαιότητα πιο βέβαιη και πιο ασφαλής από τή βεβαιότητα που μου δημιουργούν τά αισθητά, τά φαινόμενα και βλεπόμενα.

Αυτό τό δυσπόστατο της Ἐκκλησίας μέ κάνει να μην απογοητεύωμαι και να μην κλονίζωμαι βλέποντας τήν αξιοδάκρυτη πολλές φορές πραγματικότητα του «τόρα» της, αυτό βέβαια που πέφτει στην αντίληψή μου. Τί έννοώ μέ αυτά;

Μιά ματιά στην πραγματικότητα της Ἐκκλησίας, όπως τή βλέπω να ξετυλίγεται μέσα στην ιστορία του κόσμου, μέ πληροφορεί πολλά. Ἄλλα μέ πικραίνουν. Ἄλλα μέ απογοητεύουν. Ἄλλα μέ σκανδαλίζουν και πάνε να συγκλονίσουν ή και να γκρεμίσουν και να μεταβάλουν σε έρειπια τήν πίστη μου. Και αναρωτιέμαι σαν

τόν σαιξπήρειο ἐκεῖνο ἥρωα. Νά πιστεύη κανεῖς
στήν Ἐκκλησία ἢ νά μὴν πιστεύη;

- Φοβοῦμαι πὼς λές ὑπερβολές, ἑαυτέ μου.
- Καθόλου!

Πόσα, ἀλήθεια, δέν ἀντιλαμβάνομαι νά δια-
δραματίζονται μέσα στήν ὄρατή Ἐκκλησία!
Στήν ἀντίληψή μου πέφτουν ὅσα λέγονται (καί
δέν γίνονται) σωστά ἢ καί ὅσα γίνονται (καί
δέν λέγονται) στραβά καί ἀνάποδα ἔτσι ἢ
ἀλλιῶς στήν Ἐκκλησία εἴτε ἀπό τοὺς ἀξιωμα-
τούχους της (κληρικούς) εἴτε ἀπό τὰ ἀπλά
μέλη της (λαϊκούς). Πάνω στήν ὀθόνη τῆς
ἐκκλησιαστικῆς πραγματικότητος προβάλλουν,
ὄχι σπάνια δυστυχῶς, συγκλονιστικά πράγματα.
Ἐπαγγελματισμός, ἀρριβισμός, πού σημαίνει
τήν μέ κάθε τρόπο ἐπιδίωξη ἀνόδου καί
ἀμφίβολης ἐπιτυχίας, ἀδίσταχτη ἐπιζήτηση μέ
κάθε τρόπο χρήματος καί πλουτισμοῦ, δόξας,
ἐξουσίας καί δύναμης κοσμικῆς (καί ταῦτα ἐν
ὀνόματι τοῦ ἀδύναμου, ἄδοξου στή γῆ τότε,
πτωχότατου Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος δέν εἶχε «*ποῦ τήν
κεφαλήν κλίνῃ*»), κοσμικό φρόνημα, σύμπλευση
μέ τὰ «*ἐπίγεια φρονοῦντας*» (Φιλ. γ 19) κοσμικούς
ἄρχοντες καί δυνατοὺς τῆς γῆς, ἐλευθεριότητα

στά ἦθη, ἀδιαφορία γιά τό ποίμνιο (ἐνδιαφέρον ὅμως γιά τό ἄρμεγμά του!) καί τήν πίστη, δεισιδαιμονίες καί ἔκλυση ἠθῶν τῶν ἀπλῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, μαγική ἀντίληψη τῆς πίστεως καί ἄγνοια παχυλότατη, ἀδιαφορία γιά τήν ἐν Χριστῷ κατάρτιση, ἀντίδραση κατά τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας καί πιστότητος στήν ἀκολούθηση τῆς γνήσιας παραδόσεως καί τῆς πατερικῆς διδαχῆς. Καί ἀκόμη βλέπω σκάνδαλα ἐπί σκανδάλων καί μικρότητες, πού μπροστά τους ὠχριοῦν καί οἱ πιά κοσμικές ἀντίστοιχές τους ἐκδηλώσεις, συγκρούσεις γιά ταπεινά καί ὑλικά καί ἄλλα «γεώδη» συμφέροντα, φανατισμούς, διαμάχες σκληρές, φατριασμούς, ἀπασχόληση μέ ζητήματα ἐπουσιώδη καί χωρίς βαθύτερη σημασία, ἄκαιρα δέ καί σχολαστικά, μάλιστα δέ «τῶν οἰκιῶν ἡμῶν πιμπραμένων», τή στιγμή, δηλαδή, πού καίγεται τό σύμπαν καί ὁ κόσμος ἄγχεται καί ἀγωνιᾷ καί φτάνει στά ὅρια τῆς ἀπογνώσεως καί ἀνελπιστίας, «μερμινῶντας καί τυρβαζομένους περί πολλά», καί τό «ἐν, οὔτινός ἐστι χρεία» νά μένη παραμελημένο ἢ καί περιφρονημένο... Ἀλλά θά μάκραινε πολύ ἡ λεπτομερέστερη παρουσίαση

καταστάσεων και γεγονότων, πού είναι λιγότερο ή περισσότερο γνωστά.

Μέ πόνο καρδιάς και άσταμάτητα δάκρυα στά μάτια έγραφε ό άγιος άπόστολος Παύλος, ότι «πολλοί περιπατοῦσι - μέσα στην Έκκλησία - οὐς πολλάκις έλεγον υμῖν, νῦν δέ κλαίωv λέγω, τούς έχθρούς τοῡ σταυροῦ τοῡ Χριστοῦ... ὧν ό θεός ή κοιλία και ή δόξα έν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν» (Φιλ. γ 18-19). Ἔνθρωποι «έχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τήν δέ δύναμιν αὐτῆς ήρνημένοι... κατεφθαρμένοι τόν νοῦν, ἀδόκμοι περί τήν πίστιν» (Β' Τιμ. γ 5-9), ληλατοῦν τήν Έκκλησία χωρίς ἴχνος ντροπῆς ή έλεγχο συνειδήσεως και μέ παντελή έλλειψη φόβου Θεοῦ. Και αὐτά πού γίνονταν τότε στόν καιρό ήδη τῶν Ἀποστόλων, συνεχίζονται διά μέσου τῶν αἰώνων μέχρι σήμερα.

Ἔλα αὐτά και όσα αντίστοιχα και όμολογά τους μέ συγκλονίζουν. Θρηνω̄ γοερά και όδύρομαι. Και αναρωτιέμαι· πρόκειται πιά έδῶ για τήν άγία Έκκλησία ή για ένα έλεινό και άπογοητευτικό λείψανό της; Πρόκειται για ένα άποκρουστικό ιστορικό της άπολίθωμα και όχι για ένα σφριγηλό και ρωμαλέο πνευματικό

σῶμα;

– Πολύ εύκολα έντυπωσιάζεσαι, έαυτέ μου, από κάποια γεγονότα πού δέν αντιπροσωπεύουν τό σύνολο καί δέν αποτελοῦν παρά άρνητικά καί σκοτεινά σημεία, εἶναι αλήθεια καί δέν τό άρνοῦμαι, δέν συνιστοῦν, όμως, τήν πλήρη εικόνα τῆς Ἐκκλησίας.

– Τό πρώτο πού ἔχεις νά κάνης, έαυτέ μου, εἶναι νά μήν ξεχάσης πώς τό «πιστεύω» μιλάει ὄχι τυχαῖα καί στό βρόντο γιά μιá «άγίαν Ἐκκλησίαν». Καί δέν πρέπει νά γίνεσαι κοντόφθαλμος καί νά μή βλέπης πώς αὐτά τά πράγματα ἦταν ἤδη από τήν άρχή «στό λογαριασμό». Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶπε άπερίφραστα καί ξεκάθαρα πώς ὄλα αὐτά θά ὑπάρξουν στήν Ἐκκλησία του, αλλά πώς ποτέ δέν θά μπορέσουν νά μολύνουν τήν αγιότητά της, ὅπως θά σοῦ αναφέρω πιό κάτω, όταν θά ἔρθη ἡ σειρά τοῦ λόγου στό θέμα αὐτό.

– Καί ποῦ τά λέει αὐτά ὁ Χριστός;

– Ἄνοιξε, σέ παρακαλῶ, στήν Καινή Διαθήκη καί δές τό 13^ο κεφάλαιο τοῦ κατά Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Ἐκεῖ θά ἰδῆς μερικές παραβολές πού αναφέρονται στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Σέ δυό ἀπό αὐτές κάνει ἀκριβῶς λόγο γιά τά ζητήματα αὐτά πού τόσο πολύ σέ σκανδαλίζουν.

Στήν περιφημη παραβολή τῶν «ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ» μιλάει ὁ Κύριος γιά τόν κατακάθαρο σπόρο πού σπάρθηκε στό χωράφι τοῦ Θεοῦ καί, ὅμως, ὅταν ὁ σπόρος φύτρωσε, βγῆκαν μαζί μέ τό χορτάρι καί τά ζιζάνια. Ποῦ βρέθηκαν αὐτά; Καί ποιά εἶναι αὐτά; Εἶναι ὅλα ἔργο τῆς παρεμβάσεως τοῦ διαβόλου, πού τοῦ δίνει πρόσβαση ἢ διαφθορά τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Καί τά ζιζάνια εἶναι «οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ», «οἱ ποιοῦντες τά σκάνδαλα καί τήν ἀνομίαν» (Ματθ. ιγ 38, 41). Εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού δέν θέλησαν νά θεραπευθοῦν ἀπό τό «παρά φύσιν» καί νά ὀδηγηθοῦν στό «κατά φύσιν», μπαίνοντας στήν Ἐκκλησία. Καί, λοιπόν, παρουσιάζεται αὐτή ἡ παράδοξη ἀνάμιξη ἀγίων καί ἐναγῶν, καλῶν καί κακῶν, μέσα στήν Ἐκκλησία.

Τό ἴδιο τονίζεται στήν ἐπιγραμματική καί παραστατικώτατη παραβολή τῆς «σαγήνης» (Ματθ. ιγ 47). Ἡ σαγήνη πέφτοντας στή θάλασσα πιάνει κάθε εἶδους ψάρια. Ψάρια καλά καί ψάρια σαπρά, γιά πέταγμα. Ἡ σαγήνη εἶναι ἡ

Ἐκκλησία καί τά ψάρια εἶναι ὅσοι ἀποτελοῦν
τά μέλη της, καλά καί κακά.

– Καί γιατί τό ἐπέτρεψε αὐτό ὁ Θεός;

– Εἶναι μεγάλη ἱστορία αὐτή πού δέν μπορῶ
αὐτή τήν στιγμή νά σοῦ τήν ἀναπτύξω... Ἐνα
μόνο σοῦ ὑπογραμμίζω πώς τίποτε δέν γίνεται
χωρίς τήν ἄδεια καί παραχώρηση τοῦ Θεοῦ.
Καί ξέρει ὁ Θεός τί κάνει, ἔστω κι ἂν ἐγώ δέν
τό κατανοῶ.

Ἐκεῖνο δέ πού ἔχει σημασία εἶναι τό ὅτι ἡ
κατάσταση αὐτή εἶναι προσωρινή. Κάποτε ὁ
Θεός θά κάνη γενική κάθαρση στήν Ἐκκλησία
Του. Ὅ,τι ἐδῶ στή γῆ φαίνεται ἀδιαχώριστο,
θά χωριστῆ ὀριστικά καί τελεσίδικα τότε. Θά
διαχωρισθοῦν «οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας» ἀπό τοὺς
«υἱοὺς τοῦ πονηροῦ» (Ματθ. γ' 38), τό σιτάρι
ἀπό τόν ζιζανιόσπορο, τά καλά ψάρια ἀπό τά
σαπρά.

– Μήν τά χάνεις, λοιπόν, ἑαυτέ μου, καί μή
σκανδαλίζεσαι ἀπό τήν ἐπιφανειακή εἰκόνα
τῶν πραγμάτων. Πρόσεξε μόνο μή τυχόν
ἀποτελεῖς κι ἐσύ ζιζάνιο καί σαπρό ψάρι τήν
ῥα πού κατακρίνεις τοὺς ἄλλους ὡς τέτοιους.
Καί νά θυμᾶσαι γι' αὐτό τήν ὠραιότατη προ-

σευχή τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ: «...ναί, Κύριε, δός μοι τοῦ ὄραν τά ἐμά πταίσματα καί μή κατακρίνειν τόν ἀδελφόν μου»! Μήν ξεχνᾷς πώς μπορεῖ νά εἶσαι τῆς ἴδιας πάστας κι ἐσύ μέ ἐκείνους ἢ καί πολύ χειρότερος ἀκόμη!

Τήν πραγματικότητα τῆς Ἐκκλησίας, τή θεατή σέ μένα, τήν ξέρει πολύ καλύτερα ἀπό σένα, ἐαυτέ μου, ὁ Κύριος. Αὐτό μοῦ λέει ἡ πίστη γιά τήν Ἐκκλησία μου. Καί θά σοῦ ἔκανε πολύ καλό νά διάβαζες τά πρῶτα κεφάλαια τῆς Ἀποκαλύψεως πού ἔκανε ὁ Κύριος στόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Εὐαγγελιστή καί Ἀπόστολό του. Ἐκεῖ θά ἴδῃς πόσο καλά γνωρίζει ὁ Κύριος τήν κατάσταση τῆς Ἐκκλησίας του.

Καί κάτι ἀκόμη. Ἡ πίστη δέν ἀποτελεῖ στρουθοκαμηλισμό καί παραθεώρηση αὐτῶν πού συμβαίνουν μέσα στήν Ἐκκλησία σάν νά μή συμβαίνουν. Σημαίνει ξεπέρασμά τους, γιατί ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι, ὅπως σοῦ τόνισα, μόνο ὅ,τι φαίνεται σ' αὐτήν καί δέν εἶναι ὅ,τι φαίνεται σ' αὐτήν πάντοτε αὐτό πού ἐσύ μπορεῖ ἐσφαλμένως νά κρίνης, ἀφοῦ δέν μπορεῖς νά γνωρίζης τήν ὅλη πραγματικότητα σέ κάθε συμβάν. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι περισσότερο ὅ,τι δέν φαίνεται,

καί αὐτή ἡ ὄρατότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐγγυᾶται τόν ἅγιο χαρακτήρα καί τήν θεϊκότητά της. Γιατί νά τό ἀγνοῆς αὐτό, ἑαυτέ μου, καί νά ταράξεις καί νά τά χάνης καί πρό πάντων νά σκανδαλίζεσαι καί νά κλονίζεσαι στήν πίστη σου; Πρέπει γι' αὐτό, ἑαυτέ μου, νά ἐπιμείνης περισσότερο στήν πλευρά αὐτή τῆς Ἐκκλησίας. Σοῦ εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο αὐτό.

Ριζωμένη στά βάθη τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ὀλιγοπιστία μου καί ἡ πνευματική μου ἀδυναμία καί φτώχεια μέ κάνουν νά στέκωμαι μόνον ἀρνητικά ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας μου καί αὐτό μέ ἀποδεικνύει ἐντελῶς ἀπερίσκεπτο καί ἐπιπόλαιο. Βλέπω γι' αὐτό μέ μάτια γήινα καί τοῦ κόσμου αὐτοῦ ὅ,τι δέν ἀποτελεῖ στοιχεῖο τῆς ἴδιας τῆς Ἐκκλησίας ἀλλά τῆς δικῆς μου ἀνθρώπινης φύσεως, τῆς ἀμαρτωλῆς καί ἀτελοῦς, μέσα σ' αὐτήν ἐντεταγμένης, πού ὅμως ἔχει -ἡ φύση μου- ἀνάγκη καθάρσεως καί ἁγιασμοῦ. Μένω στό καθαρά ἀνθρώπινο καί λησιμονῶ πῶς ἔργο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀποδοχή αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπινου μέσα στους κόλπους της καί ἡ βαθμιαία μεταμόρφωσή του.

Ξεχνῶ πῶς, γιά νά λυτρωθῆ τό ἀνθρώπινο αὐτό στοιχείο ἀπό ὅ,τι τό χαρακτηρίζει, δηλαδή ἀπό τήν παντοειδῆ ἀσθένεια καί ἀμαρτωλότητά του, πρέπει νά βρεθῆ τέτοιο πού εἶναι μέσα στήν Ἐκκλησία μέ ὄλο τό βάθος καί εὖρος καί μῆκος τῆς ἀθλιότητός του. Πρέπει νά βρεθῆ τέτοιο πού εἶναι, γιά νά γίνη τέτοιο πού δέν εἶναι μέ τήν θαυμαστή ἀλλοίωση καί μεταμόρφωσή του. Τό θαῦμα αὐτό μέσα στήν Ἐκκλησία θά γίνη. Καί ὥσπου νά γίνη, θά βλέπω τήν ἀνθρώπινη φύση μέσα σ' αὐτήν ἔτσι μέ τήν ἀτέλειά της καί τό ἀκατάστατό της. Γιατί, λοιπόν, νά σκανδαλίζωμαι καί νά ἀπορῶ; Εἶμαι, ἀλήθεια, τόσο ἀντιφατικός καί περίεργος! Καί ἀκόμα λησμονῶ ποιός εἶμαι ἐγώ ὁ ἴδιος...

Ἐν τούτοις γιά ἄλλα ζητήματα καί ἄλλες καταστάσεις ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησία τηρῶ ἄλλη στάση καί τοποθέτηση.

– Δηλαδή;

– Θά σοῦ χρησιμοποιήσω, ἐαυτέ μου, ἕνα παράδειγμα γιά νά σοῦ κάνω σαφές τί ἐννοῶ.

– Ἀκούω.

– Ἄς ὑποθέσουμε πῶς βρίσκομαι σέ κάποιο Νοσοκομεῖο. Τί βλέπω μέ τήν πρώτη κιόλας

ματιά μόλις βρεθῶ ἐκεῖ; Τί ἄλλο ἀπό ἀρρώστους καί ἀρρώστιες χίλιων μορφῶν. Βλέπω πλῆθος κατάκοιτων ἀνθρώπων πού βογγοῦν κάτω ἀπό τὰ ἀνελέητα χτυπήματα τοῦ πόνου. Βλέπω τούς δέσμιους διαφόρων γνωστῶν καί ἄγνωστων ἀσθενειῶν νά ὑποφέρουν ἀπερίγραπτα πολλές φορές ἢ νά μὴν πονοῦν καταφανῶς, ἀλλά νά λειώνουν κυριολεκτικά ἀπό τό σαράκι τῆς ἀρρώστιας πού τούς κατατρῶγει καί τούς κάνει ἀπομεινάρια τοῦ ἑαυτοῦ τους. Καί, ὅμως, βλέποντάς τα ὅλα αὐτά καί στίς πιό συγκλονιστικές τους λεπτομέρειες, δέν σκανδαλίζομαι. Δέν μένω σέ μιά ἄρνηση. Βλέπω βέβαια μιά πραγματικότητα ὀδυνηρή καί αἰμάσσουσα γιά τόν ἄνθρωπο, μιά πραγματικότητα πού συχνά εἶναι ἀπροσμέτρητη καί ἀπροσπέλαστη, ὅσο κι ἂν προσπαθῶ συχνά νά τήν προσεγγίσω μέ τό νοῦ μου καί νά τήν κατανοήσω. Τό μόνο πού μπορῶ νά κάνω σέ κάποιο βαθμό εἶναι νά «*συστενάζω καί νά συνοδυνῶμαι*» μέ τούς πονεμένους καί σκληρά δοκιμαζομένους ἀδελφούς μου. Κάνω ὅμως καί κάτι ἄλλο χωρίς ἰδιαίτερη προσπάθεια.

– Τί;

– Προχωρῶ πιό πέρα ἀπό ὅ,τι βλέπω. Στό Νοσοκομεῖο οἱ ἄρρωστοι δέν εἶναι ἡ μόνη πραγματικότητα. Ὁ πόνος καί ὁ στεναγμός, ἡ ἀσθένεια καί ἡ πάθηση, παρὰ τήν κυρίαρχη θέση τους στό νοσοκομειακό χῶρο, δέν τόν καλύπτουν αὐτά καί μόνο κατ’ ἀποκλειστικότητα. Δίπλα στους ἄρρώστους ἤ σέ χώρους ἀθέατους ἀπό ἄρρώστους καί ἐπισκέπτες κινεῖται ἀκατάπαυστα μέ πολλή στοργή καί ἐνδιαφέρον ἕνας ὀλόκληρος κόσμος ἀνθρώπων πού εἶναι γεροί καί ὑγιεῖς ὑπηρετώντας τους νύχτα καί μέρα. Νύχτα-μέρα δουλεύουν γιατροί, νοσοκόμοι καί νοσοκόμες, ἄλλοι ἐπιστήμονες καί εἰδικοί, ὑπόλοιπο ὑγειονομικό καί τεχνικό προσωπικό μέ ἄμεση ἢ ἔμμεση ἀναφορά στους ἄρρώστους, καταπολεμώντας μέ ἀκούραστη καί ἀκατάβλητη ἀποφασιστικότητα τήν ἀρρώστια καί τά δεινά της. Αὐτή τήν πλευρά τοῦ Νοσοκομείου, δέν τήν ξεχνῶ. Πῶς νά τήν ξεχάσω ἄλλωστε, ἀφοῦ, ἄν καί τμηματικά, τή βλέπω ὀλοζώντανη;

Ἐν τούτοις ἡ εἰκόνα αὐτή εἶναι πολύ πενιχρή προκειμένου νά παρουσιάση ὀλόκληρη τήν πραγματικότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν πάση πε-

ριπτώσει όμως, όπως και στο Νοσοκομείο, έτσι και στην Έκκλησία πίσω από τα φαινόμενα και την ιστορική της διάσταση στο χώρο και στο χρόνο, πίσω από «*τήν σάρκα και τὰ ὀστέα*» της, πού αποτελοῦν τὰ συγκεκριμένα μέλη της ἐπί μέρους τό καθένα και ὡς σύνολο ὅλα μαζί, κρύβονται δυνάμεις πνευματικές. Πίσω ἀπό τήν φαινόμενη Ἐκκλησία κρύβεται μιά πραγματικότητα πολύ πιό διαφορετική ἀπό αὐτήν πού βλέπουμε μέ τὰ αἰσθητά μάτια μας και πιστοποιοῦν οἱ ὑπόλοιπες σωματικές μας αἰσθήσεις. Κρύβεται ὁ οὐράνιος και πνευματικός κόσμος και στήν κορυφή τους στέκει ὁ ἴδιος ὁ Τριαδικός Θεός, ὁ Δημιουργός του. Ὅφειλω γι' αὐτό νά βλέπω τήν Ἐκκλησία ὄχι ἀβασάνιστα και ἐπιπόλαια, ἀλλά ἀντίθετα νά προβαίνω στή σωστή της θεώρηση και ἐπομένως και στή σωστή της ἐκτίμηση. Αὐτό εἶναι ζωτικότετης σημασίας γιά μένα.

Μέ τή βοήθεια και τή χειραγωγή τῆς πίστεως προσπαθῶ νά «*ιδῶ*» ἤ πιό σωστά ἴσως, νά ἐλέγξω κάποιων «*ἐλπίζομένων τήν ὑπόστασιν*», κάποιων «*πραγμάτων οὐ βλεπομένων*» τήν ὑπαρξη (Ἐβρ. ια' 1).

Δέν χρειάζεται βέβαια γι' αυτό νά καταφύγω σέ κανένα Κανάβεραλ ἢ ὅποιο ἀντίστοιχό του, ἀπό ὅπου γίνεται ἐκτόξευση πυραύλων ἢ τεχνητῶν δορυφόρων στό διάστημα προκειμένου νά βγῶ κι ἐγώ ἀπό τόν γήϊνο χῶρο μου. Ἔχω τό Κανάβεραλ μέσα μου, γιατί «ὁ οὐρανός ἔνδον ἐστί». Ἔχω τό νοῦ μου, πού εἶναι ἀφάνταστα ὑψιπέτης, ἰκανός νά ξεπεράσῃ τό ὅποιοδήποτε φράγμα τοῦ κόσμου ἐτούτου καί αὐτόν ἀκόμη τό χρόνο, στόν ὅποιο μπορεῖ ἀνεμπόδιστα νά εἰσδύῃ εἴτε παρελθόν εἴτε μέλλον εἶναι αὐτός. Βυθίζομαι, λοιπόν, μέ τό νοῦ μου στά βάθη τῶν αἰώνων. Μέ γρηγοράδα ἀφάνταστη, τέτοια πού καί τοῦ φωτός ἡ καταπληκτική ταχύτητα νά φαίνεται ταχύτητα βοϊδόκαρου μπροστά της, φτάνει ὁ νοῦς μου στήν ἀρχή τῶν αἰώνων καί τολμάει καί μπαίνει, ὅσο βέβαια τοῦ εἶναι ἐπιτρεπτό, μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μέ χειραγωγό τό λόγο του, πού μᾶς κατέθεσε στή Γραφή του καί τήν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι διδαχή τῶν ἁγίων Πατέρων. Καί τί «βλέπει» ἐκεῖ; Τί ἀνακαλύπτει ἐκεῖ;

Ἄνακαλύπτει ἐκεῖ πῶς «πρό προκαταβολῆς κόσμου» (Ἐφεσ. α' 4, Α' Πετρ. α' 20), ὑπῆρχε ἡ

Ἐκκλησία γιά τόν κόσμο καί ὅτι ὁ κόσμος δημιουργήθηκε ἀπό τό μηδέν «ένεκεν τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ» (Ποιμὴν τοῦ Ἑρμᾶ). Ὁ κόσμος «κατεβλήθη», ἔγινε, δημιουργήθηκε μέ τήν προοπτική τῆς Ἐκκλησίας καί γι' αὐτήν. Ὁ κόσμος εἶναι, γιά νά ἐκφρασθῶ ἔτσι, ἡ Ἐκκλησία «ἐν ἐνεργείᾳ». Αὐτό λένε οἱ ἅγιοι Πατέρες. Καί εἶναι χαρακτηριστικά αὐτά πού γράφει ὁ ἅγιος Κλήμης ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης: «Ὡστε, ἀδελφοί, ποιοῦντες τό θέλημα τοῦ Πατρὸς ἡμῶν Θεοῦ ἐσόμεθα ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώτης, τῆς πνευματικῆς, τῆς πρό ἡλίου καί σελήνης ἐκτισμένης· ἐάν δέ μή ποιήσωμεν τό θέλημα τοῦ Κυρίου, ἐσόμεθα ἐκ τῆς γραφῆς τῆς λεγούσης: «ἐγενήθη ὁ οἶκος μου σπήλαιον ληστῶν». Ὡστε οὖν αἰρετισώμεθα ἀπό τῆς Ἐκκλησίας τῆς ζωῆς εἶναι, ἵνα σωθῶμεν. Οὐκ οἶομαι δέ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ὅτι Ἐκκλησία ζῶσα σῶμά ἐστιν Χριστοῦ. Λέγει γάρ ἡ Γραφή· ἐποίησεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον ἄρσεν καί θῆλυ. Τό ἄρσεν ἐστίν ὁ Θεός, τό θῆλυ ἡ Ἐκκλησία· καί ἔτι τά βιβλία τῶν προφητῶν καί οἱ ἀπόστολοι τήν Ἐκκλησίαν οὐ νῦν εἶναι λέγουσιν, ἀλλά ἄνωθεν· ἦν γάρ πνευματική ὡς καί ὁ Ἰησοῦς ἡμῶν, ἐφανερώθη δέ ἐπ' ἐσχάτων

τῶν ἡμερῶν, ἵνα ἡμᾶς σώσῃ· ἡ Ἐκκλησία δέ πνευματική οὕσα ἐφανερώθη ἐν τῇ σαρκί τοῦ Χριστοῦ» (Κλήμεντος Β΄ πρὸς Κορινθ. XIV,1-3).

Ἐφαρμόζοντας τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί Πατέρα μας, μοῦ λέει ὁ ἅγιος ἀποστολικός Πατήρ, θά ἀποδείξουμε πὼς ἀνήκουμε στήν πρώτη Ἐκκλησία, τήν πνευματική Ἐκκλησία, πού δημιουργήθηκε πρὶν ἀπό τόν ἥλιο καί τή σελήνη. Ἄν, ὅμως, δέν ἐκτελοῦμε τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, τότε θ' ἀνήκουμε σ' αὐτούς πού ὑπονοεῖ ἡ Γραφή πού λέει ὅτι ὁ οἶκος μου ἔγινε σπήλαιον ληστῶν. Γιά νά σωθοῦμε, λοιπόν, ἄς διαλέξουμε τό δρόμο πού μᾶς ὀδηγεῖ στό νά ἀνήκουμε στήν Ἐκκλησία τῆς ζωῆς, στή ζωντανή Ἐκκλησία, πού ἐφαρμόζει τό θεῖο θέλημα. Νομίζω, συνεχίζει ὁ ἅγιος, πὼς δέν ἀγνοεῖτε ὅτι ἡ ζωντανή Ἐκκλησία εἶναι Σῶμα Χριστοῦ. Ἡ Γραφή λέει, ὅτι ὁ Θεός (Γεν. β΄ 22) δημιούργησε τόν ἄνθρωπο ἄνδρα καί γυναῖκα, δηλαδή δύο φύλα. Ὁ ἄνδρας εἶναι ὁ Θεός καί ἡ γυναῖκα εἶναι ἡ Ἐκκλησία του. Τά ἱερά βιβλία τῶν προφητῶν καί οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι μᾶς λένε πὼς ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι τωρινή ἀλλά ἔχει τίς ρίζες της βαθεῖα μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ

καί φανερώθηκε στόν κόσμο «άνωθεν», δηλαδή από τήν πρώτη στιγμή τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου. Ἡ δημιουργία δηλαδή τοῦ ἀνθρώπου, σήμαινε τήν ἐμφάνιση τῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμο. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι πνευματική, ὅπως ὁ Χριστός ἦταν πνευματικός, ὡς Θεός, προτοῦ νά ἀναλάβῃ τήν ἀνθρώπινη φύση. Τούς τελευταίους, ὅμως, καιρούς παρουσιάσθηκε ὁ Χριστός στόν κόσμο καί ὡς ἄνθρωπος. Σκοπός τῆς σαρκώσεώς του ἦταν ἡ σωτηρία μας. Μαζί, ὅμως, μέ τή σάρκωση τοῦ Χριστοῦ ἔκανε πιά φανερή τήν ἐμφάνισή της καί ἡ πνευματική Ἐκκλησία.

Μέ ὅσα λέγει ὁ ἅγιος Κλήμης, ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρχε προαιώνια στή σκέψη καί στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία εἰκονίζεται στή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπινου γένους στή σχέση τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὔας. Ὁ Ἀδάμ εἶναι ὁ Χριστός καί ἡ Εὐά εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Οὐσιαστικό δηλαδή στοιχεῖο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ σχέση τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἄνθρωπο. Σκοπός τῆς σχέσεως αὐτῆς εἶναι νά φτάσῃ ὁ ἄνθρωπος στή θέωση, νά γίνῃ δηλαδή κατά χάριν θεός. Ἐπειδή, ὅμως, μπῆκε στή μέση ἡ ἁμαρτία, ἦλθε ἡ ἀπέραντη

θεική αγάπη νά διορθώση μέ τήν ἄπειρη σοφία της τό σφάλμα τοῦ ἀνθρώπου. Καί γίνεται ὁ Θεός ἄνθρωπος, γιά νά κάνη τόν ἄνθρωπο θεό. Στό πρόσωπο πιά τοῦ Χριστοῦ ἔχουμε φανερή μιά ἐνέργεια πού μόνο ὁ Θεός μπορούσε νά κάνη, νά ἐμφανίση τήν Ἐκκλησία ὡς Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἐκκλησία, μέ ἄλλα λόγια, πού ἦταν στό προαιώνιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ, πραγματοποιήθηκε στήν ἐντέλεια, πῆρε σάρκα καί ὄστα μέ τή σάρκωση τοῦ Κυρίου.

Πίσω ἀπό τά φαινόμενα τοῦ κόσμου αὐτοῦ πού «ρεῖ», πού ρέει, πού φεύγει, ἀλλοιώνεται, φθείρεται, φθίνει, παρέρχεται, μένει ἀπαρασάλευτο ἕνα πράγμα, ἡ Ἐκκλησία, γιατί εἶναι ριζωμένη μέσα στήν αγάπη τοῦ Θεοῦ. Μέσα στήν Ἐκκλησία ὄλα παίρνουν θέση σημαντική, ἀποκτοῦν ἀξία καί νόημα. Ἡ Ἐκκλησία γίνεται τό πνευματικό κέντρο τοῦ κόσμου.

Σκοπός τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά ἐνωθῇ τελικά ὁ ἄνθρωπος μέ τόν Θεό, νά γίνῃ καί αὐτός ἕνας μικρός θεός. Αὐτό τό λέει καθαρά ὁ ἀπόστολος Πέτρος: *«ὡς πάντα ἡμῖν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ τά πρός ζωὴν καί εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ*

δόξης καί ἀρετῆς, δι' ὧν τά τίμια ἡμῶν καί μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διά τούτων γένησθε θείας κοινωνοί φύσεως ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμία φθορᾶς» (Β' Πέτρ. α' 3-4). Ἡ θεία δύναμη τοῦ Χριστοῦ, μοῦ λέει μέ ἀπλᾶ λόγια ὁ ἅγιος Ἀπόστολος, σᾶς ἔχει δωρίσει ὅλα ὅσα σᾶς βοηθοῦν στήν πνευματική ζωή τῆς εὐσέβειας. Σᾶς τά χάρισε, βοηθώντας σας νά γνωρίσετε τόν Θεό πού σᾶς κάλεσε ἀπό τήν κατάπτωση καί τήν ἀθλιότητα στή σωτηρία μέ τήν ἔνδοξή του τελειότητα καί δύναμη. Διά μέσου αὐτῆς τῆς ἔνδοξης τελειότητος τοῦ Θεοῦ σᾶς δόθηκαν χαρισματικά οἱ πῖο μεγάλες ὑποσχέσεις, ὥστε παίρνοντας ἀπό αὐτές δύναμη νά γίνετε μέτοχοι τῆς θείας φύσεως, ἀφοῦ ἀπαλλαγῆτε ἀπό τή φθορά πού προκαλεῖ ὁ κόσμος καί πού αἰτία τῆς ἔχει τήν ἁμαρτωλή ἐπιθυμία.

Κύριέ μου, Ἰησοῦ. Εἶσαι ὁ Μεσσίας, δη-
 λαδή ὁ Χριστός μου. Μοῦ τό διαβεβαιώνεις
 ἐσύ ὁ ἴδιος μέ τό στόμα σου, πού δέν γνώ-
 ρισε ποτέ δόλον καί ψέμμα, γιατί εἶσαι ἡ
 ἀλήθεια. Ἄν ἦταν νά διαλέξω ἀνάμεσα σέ
 σένα καί στήν ἀλήθεια, ἐσένα θά διάλεγα.
 Ἡ ἀλήθεια δέν εἶναι ἀλήθεια παρά μόνο
 ὅταν ἐπιβεβαιώνεται ἀπό σένα, Κύριέ μου
 Ἰησοῦ. Ἀπό σένα καί κανέναν ἄλλον. Καί
 ἄν γιά κανέναν ἄλλον δέν θά ἦσουν Ἰησοῦς
 ὁ Χριστός, ὁμολογῶ μέ ὅλη τή θέρμη τῆς
 πτωχῆς μου καρδιάς πώς γιά μένα εἶσαι ὁ
 Χριστός μου, δηλαδή ἡ ἀρχή, τό πλῆρωμα
 καί τό τέρμα τῆς ὑπάρξεώς μου. Εἶσαι ὁ
 Χριστός μου, δηλαδή ἡ τιμιώτατη Κεφαλή
 τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας Σου καί ἐγώ
 ἓνα ἐλάχιστο καί ταπεινό, ἀλλά πέρα γιά
 πέρα δικό σου μέλος, παρά τήν ἀθλιότητα
 καί ἐλεεινότητα πού μέ διακρίνει. Εἶμαι
 πέρα γιά πέρα δικό σου μέλος. Καί Ἐδῶ
 καί Ἐκεῖ. Καί Νῦν καί Ἀεί. Ἀμήν!

Ἡέλος Χριστοῦ

Χάρισμα πῶς μεγάλο κι ἀπό τά μεγαλύτερα!

[...] Ἡ Ἐκκλησία, στά παλιότερα χρόνια, εἶχε τήν εἰδική εὐλογία νά ζῆ στήν πλειονότητα τῶν μελῶν της μέ τρόπο πολύ αἰσθητό τά ἀγιοπνευματικά χαρίσματα μέ ἀποτέλεσμα τήν βαθύτερη ἐνοποίησή τους καί τήν οὐσιαστικώτερη προσέγγισή τους. Καί ἔτσι γινόταν πῶς αἰσθητή καί στόν ἔξω κόσμο ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας ὡς τό πῶς ὠραῖο δημιούργημα τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅπου ἡ ἀρμονία, ἡ συμπληρωματικότητα καί ἡ ἀγία κοινωνικότητα ἀποτελοῦσαν ἔκφραση μιᾶς πολύ ἀνώτερης σοφίας ἀπό τή σοφία πού ἐκδηλώνεται στήν ὑλική δημιουργία.

– Αὐτό γινόταν μόνο παλιότερα;

– Αὐτό γινόταν παλιότερα πολύ πῶς ἔντονα ἀπό σήμερα. Ὅμως καί σήμερα ὑπάρχουν αὐτά

τά χαρίσματα, αλλά δέν εἴμαστε οἱ πιό πολλοί ἄξιοι νά τά δεχτοῦμε καί νά τά ζοῦμε καί κατά κάποιον μυστικό τρόπο νά τά ἀκτινοβολοῦμε στό περιβάλλον μας καί ἰδιαίτερα μέσα στήν Ἐκκλησία. Γι' αὐτό καί τίθενται ἐτοῦτα τά ἐρωτήματα:

Κατά πόσο βιώνονται οἱ χαρισματικές αὐτές καταστάσεις, πού περιγράφει ὁ θεῖος Ἀπόστολος, σήμερα; Πόσο κινοῦνται οἱ καρδιές καί οἱ ἐνέργειες τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας μέσα στό πνεῦμα αὐτό καί διατίθενται νά γίνουν ὄργανα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιά νά παιχθῇ ἡ οὐράνια συμφωνική τῆς ἀγάπης, τῆς δοξολογίας, τῶν νικητήριων ψαλμῶν καί ᾠδῶν γιά τήν κατάκτηση καί τή σωτηρία ψυχῶν; Ἡ ἀπάντηση σήμερα θά ἦταν πολύ ἀπογοητευτική.

Εἰσβολή κοσμικῶν στοιχείων.

Φοβοῦμαι πολύ πώς τίς χαρισματικές καταστάσεις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τίς διαδέχθηκαν, ἐξαιτίας δικῆς μας καί μόνο, οἱ μέ κοσμικά κριτήρια καθιερωμένες. Αὐτή τή στιγμή ἡ Ἐκκλησία ἔγινε -ἐπίσημα-status quo, δηλαδή «κατεστημένο», μέ ὅλον τόν περιγυρο πού τό χαρακτηρίζει,

ένα κατεστημένο μέ κοσμική ἐπισημότητα, βαρύ, δυσκίνητο, ἀλύγιστο, «ὕλῳδες», περισσότερο μέ γήϊνες προοπτικές καί ἐπιδιώξεις. Καί τό πρῶτο πού ὑποβαθμίσθηκε σ' αὐτήν τήν κατάσταση, εἶναι ἡ χαρισματικότητα τῶν μελῶν της, τέτοια πού τήν περιγράφει ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος πού ἀναφέρω πιό πάνω.

Πρῶτα-πρῶτα, βλέπω νά ἔχη ὑποχωρήσει ἡ ἔντονη συνείδηση τῆς ιδιότητος τοῦ μέλους τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ἡ ὑπεροχώτερη ιδιότητα μέσα στήν Ἐκκλησία, τό ἀνώτερο ἀπό ὅλα τά ἐπί μέρους δῶρα καί χαρίσματα πού μποροῦν νά δοθοῦν στά μέλη της δευτερευόντως. Καί ἔχει ὑποχωρήσει μπρός σέ ιδιότητες ἐντελῶς γήϊνες, ὅπως εἶναι π.χ ὁ «φυλετισμός» καί ὁ «ἐθνισμός». Ἡ Ἐκκλησία γίνεται τώρα παράγων «πολιτιστικός» ἢ «πολιτικός», γίνεται ἢ ὑποβάλλεται ἡ ἰδέα νά γίνη, ἂν δέν γίνεται ἤδη καί σχετική προσπάθεια, προστατευτικό «τόξο» μέ καθαρῶς πολιτικό ἢ οἰκονομικό χαρακτήρα. Παραμερίζεται ἡ ὑπερκόσμια προοπτική της καί ὠθεῖται στό χορό τῶν ἐγκόσμιων ἐπιδιώξεων καί σκοπιμοτήτων. Καί ἀκόμη, μπαίνει, ἢ πιό σωστά, δέχεται νά τήν ἐγκλωβίζουν στά γρα-

νάζια τῆς κοσμικῆς πολιτικῆς ἢ γίνεται ἡ ἴδια διαχειριστῆς τῆς λεγόμενης «ἐκκλησιαστικῆς πολιτικῆς» καί κινεῖται μέ τρόπους καί μέσα πού μόνο κατ' ὄνομα διαφέρουν ἀπό τήν κοσμική διπλωματία καί γλῶσσα. Καί φυσικά, κάθε ἄλλο παρά ἄρωμα τοῦ οὐρανοῦ ἀποπνέουν ἡ γνησιότητα εὐαγγελική ἢ πόθο τοῦ οὐρανοῦ ἢ λαχτάρα τοῦ μαρτυρίου ἢ ἐπιδίωξη ὑπέρ πάντα «τοῦ ἁγιασμοῦ, οὗ χωρίς οὐδείς ὄψεται τόν Κύριον» (Ἐβρ. ιβ' 14).

Ὅσο ἡ Ἐκκλησία δέν ἀποτελοῦσε ὑπολογίσιμο κοσμικό παράγοντα, κατάλληλο γιά ἐκμετάλλευση ἀλλοτριῶν σκοπῶν ἐκ μέρους π.χ. τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας· ὅσο χαρακτηριστικό τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελοῦσαν ἡ ἐξωτερική ὑλική καί κοσμική ἀδυναμία, ἡ «παρανομία», ἡ «ἀδοξία», ἡ «μωρία τοῦ κηρύγματός» της, ἡ κατακόμβη, ἡ πορεία «διά δόξης (καθαρά πνευματικῆς) καί ἀτιμίας», «διά δυσφημίας (συκοφαντικῆς) καί εὐφημίας (καθαρά πνευματικῆς)»· ὅσο ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρχε ὡς «ἀγνωσμένη» ἐκ μέρους τοῦ κόσμου καί ὡς περιφρονουμένη· ὅσο ἡ Ἐκκλησία χαρακτηριζόταν ἀπό ἔσχατη πτωχεία καί κατάσταση παραπλήσια

τοῦ θανάτου, μέ τόν καθημερινό κίνδυνο τοῦ μαρτυρίου καί τοῦ ἀπηνουῶς διωγμοῦ καί ὅλα ὅσα ὁ διωγμός εἶχε ὡς τραγικά καί καταστροφικά ἐπακόλουθα (π.χ. περιθωριοποιημένη ζωή, ἀρπαγή ἢ δήμευση περιουσιῶν κλπ. κλπ.) καί αὐτό, ὄχι μόνο σέ παλαιότατους χρόνους, ἀλλά καί στή σημερινή ἀκόμα ἐποχή, ὅσο αὐτά ἦταν τά κύρια, ἐμφανῆ, ὅμως, χαρακτηριστικά της, ἀποτελοῦσε ἡ Ἐκκλησία δύναμη ἀκαταγώνιστη, πού κυριολεκτικά ἀνέτρεπε τίς δυνάμεις τοῦ σκοτούς καί γελοιοποιοῦσε τόν Ἀρχέκακον Ὅφιν καί ἀντιστεκόταν γενναῖα καί θαρραλέα στόν Τρίτο Πειρασμό - «ταῦτα πάντα», δηλ. ὅλη τήν κοσμική δύναμη καί ὅλα τά κοσμικά μεγαλεῖα καί ὅλες τίς κοσμικές δυνατότητες, «σοί δώσω ἐάν πεσῶν (Ἰησοῦ Χριστέ, τότε καί διαχρονικά μέχρι σήμερα, ἐάν, ὦ Ἐκκλησία, πεσοῦσα) προσκυνήσης μοι» (ἐμοί τῶ σατανᾷ) (Ματθ. δ' 9)- νικοῦσε θαρραλέα καί ἀποφασιστικά τόν Τρίτο Πειρασμό καί τραβοῦσε στούς κόλπους της νέα μέλη, ἔτοιμα νά παραδοθοῦν ἀμέσως καί στό θάνατο ἀκόμη, γιά νά μὴν ἀρνηθοῦν τήν ιδιότητα τοῦ μέλους τῆς Ἐκκλησίας πού, ὡς τό πιό πολύτιμο δῶρο τοῦ

Οὐρανοῦ, δεχόταν. Καί ἀνάδειχνε πρώτου μεγέθους Ἁγίους καί ἐπίγειους ἀγγέλους.

Πῶς ἦταν κάποτε...

Στό σημείο αὐτό πρέπει νά ἀναφερθῶ, ἑαυτέ μου, σέ ἓνα θαυμάσιο κείμενο πού ἔγραψε κάποιος ἀνώνυμος Ἀπολογητής τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καί εἶναι γνωστό ὡς «**Ἡ πρὸς Διόγνητον ἐπιστολή**». Τόσο ὁ Ἀπολογητής αὐτός, ὅσο καί ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐπώνυμοι ἀντίστοιχοί του, εἶχαν τό θάρρος νά μιλοῦν καί νά γράφουν μέ καμάρι καί δίκαιη καύχηση, γιά τούς συγχρόνους τους χριστιανούς, ὅ,τι σήμερα εἶναι ζήτημα ἂν θά μπορούσε νά γραφῆ γιά **ὁ λ ο υ ς** τούς συγχρόνους χριστιανούς ὡς σύνολο. (Δέν μιλῶ γιά τίς εὐλογημένες ἐξαιρέσεις, τό ἐκλεκτό «λεῖμμα», τό ἅγιο ὑπόλειμμα τῶν πραγματικῶν χριστιανῶν πού βέβαια **ὑπάρχει καί σήμερα**. Ἀλλοίμονο ἂν δέν ὑπῆρχε αὐτό. Τί θά ἀπέμενε τότε ἀπό τή Χριστιανοσύνη;) Σοῦ παραθέτω ἓνα τμήμα της, πού εἶναι σχετικό μέ τό ζήτημά μας, γιά νά καταλάβης τί ἦταν τότε οἱ χριστιανοί καί καθ' ἑαυτούς καί γιά τόν κόσμον καί νά ἀντιληφθῆς γιατί ἀναφέρομαι κάθε ἄλλο παρὰ

ἐγκωμιαστικά γιά τήν σημερινή κατάστασή μας, ὡς χριστιανῶν-μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀνάμεσα στούς ὁποίους πρῶτος καί χειρότερος εἶσαι ἐσύ, ὅσο κι ἂν αὐτό σοῦ κακοφαίνεται, ἐαυτέ μου.

«Χριστιανοί οὔτε γῆ οὔτε φωνῆ οὔτε ἔθεσι διακεκριμένοι τῶν λοιπῶν εἰσιν ἀνθρώπων. Οὔτε γάρ που πόλεις ἰδίας κατοικοῦσιν οὔτε διαλέκτῳ τινί παρηλλαγμένη χρῶνται οὔτε βίον παράσημον ἀσκοῦσιν. Οὐ μήν ἐπινοία τινί καί φροντίδι πολυπραγμόνων ἀνθρώπων μάθημα τοῦτ' αὐτοῖς ἐστίν εὐρημένον, οὐδέ δόγματος ἀνθρωπίνου προεστᾶσιν, ὥσπερ ἔνιοι. Κατοικοῦντες δέ πόλεις ἐλληνίδας τε καί βαρβάρους, ὡς ἕκαστος ἐκκληρώθη, καί τοῖς ἐγχωρίοις ἔθεσιν ἀκολουθοῦντες ἔν τε ἐσθῆτι καί διαίτη καί τῶ λοιπῷ βίῳ, θαυμαστήν ὄντως καί παράδοξον ἐνδείκνυνται τήν κατάστασιν τῆς ἑαυτῶν πολιτείας. Πατρίδας οἰκοῦσιν ἰδίας, μᾶλλον ὡς παροικοὶ μετέχουσι πάντων ὡς πολῖται, καί πάνθ' ὑπομένουσιν ὡς ξένοι· πᾶσα ξένη πατρίς αὐτῶν ἐστι, καί πᾶσα πατρίς ξένη.....τεκνογονοῦσιν, ἀλλ' οὐ ῥίπτουσι τά γεννώμενα.... Τράπεζαν κοινήν παρατίθενται, ἀλλ' οὐ κοίτην. Ἐν σαρκί

τυγχάνουσιν, ἀλλ' οὐ κατὰ σάρκα ζῶσιν. Ἐπί γῆς διατρίβουσιν, ἀλλ' ἐν οὐρανῷ πολιτεύονται. Πείθονται τοῖς ὠρισμένοις νόμοις, καί τοῖς ἰδίοις βίοις νικῶσι τοὺς νόμους. Ἀγαπῶσι πάντας, καί ὑπὸ πάντων διώκονται. Ἄγνοοῦνται, καί κατακρίνονται· θανατοῦνται, καί ζωοποιοῦνται. Πτωχεύουσι, καί πλουτίζουσι πολλούς. Πάντων ὑστεροῦνται, καί ἐν πᾶσι περισσεύουσιν. Ἀτιμοῦνται, καί ἐν ταῖς ἀτιμίαις δοξάζονται· βλασφημοῦνται, καί δικαιοῦνται. Λοιδороῦνται, καί εὐλογοῦσιν· ὑβρίζονται, καί τιμῶσιν· ἀγαθοποιοῦντες, ὡς κακοί κολάζονται· κολαζόμενοι χαίρουσιν ὡς ζωοποιούμενοι. Ὑπὸ Ἰουδαίων ὡς ἀλλόφυλοι πολεμοῦνται καί ὑπὸ Ἑλλήνων διώκονται, καί τὴν αἰτίαν τῆς ἔχθρας εἰπεῖν οἱ μισοῦντες, οὐκ ἔχουσιν.

Ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, ὅπερ ἐστὶν ἐν σώματι ψυχῇ, τοῦτ' εἰσὶν ἐν κόσμῳ χριστιανοί. Ἔσπαρται κατὰ πάντων τῶν τοῦ σώματος μελῶν ἡ ψυχῇ, καί οἱ χριστιανοί κατὰ τὰς τοῦ κόσμου πόλεις. Οἰκεῖ μὲν ἐν τῷ σώματι ψυχῇ, οὐκ ἔστι δέ ἐκ τοῦ σώματος· καί χριστιανοί ἐν κόσμῳ οἰκοῦσι, οὐκ εἰσὶ δέ ἐκ τοῦ κόσμου. Ἄόρατος ἡ ψυχῇ ἐν ὄρατῷ φρουρεῖται τῷ σώματι, καί χριστιανοί γινώσκονται

μέν ὄντες ἐν τῷ κόσμῳ, ἀόρατος δέ ἡ θεοσέβεια αὐτῶν διαμένει. Μισεῖ τήν ψυχὴν ἢ σάρξ καὶ πολεμεῖ μηδέν ἀδικουμένη, διότι ταῖς ἡδοναῖς κωλύεται χρῆσθαι· μισεῖ τοὺς χριστιανούς ὁ κόσμος μηδέν ἀδικούμενος, ὅτι ταῖς ἡδοναῖς ἀντιτάσσονται. Ἡ ψυχὴ τὴν μισοῦσαν ἀγαπᾷ σάρκα καὶ τὰ μέλη· καὶ χριστιανοὶ τοὺς μισοῦντας ἀγαπῶσιν. Ἐγκέκλεισται μὲν ἡ ψυχὴ τῷ σώματι, συνέχει δέ αὐτὴ τὸ σῶμα· καὶ χριστιανοὶ κατέχονται μὲν ὡς ἐν φρουρᾷ τῷ κόσμῳ, αὐτοὶ δέ συνέχουσι τὸν κόσμον. Ἀθάνατος ἡ ψυχὴ ἐν θνητῷ σκηνώματι κατοικεῖ· καὶ χριστιανοὶ παροικοῦσιν ἐν φθαρτοῖς, τὴν ἐν οὐρανοῖς ἀφθαρσίαν προσδεχόμενοι. Κακουργουμένη σιτίοις καὶ ποτοῖς ἡ ψυχὴ βελτιοῦται· καὶ χριστιανοὶ κολαζόμενοι καθ' ἡμέραν πλεονάζουσι μᾶλλον. Εἰς τοσαύτην αὐτοῦς τάξιν ἔθετο ὁ Θεός, ἣν οὐ θεμιτόν αὐτοῖς παραιτήσασθαι». (Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων καὶ συγγραφέων, τ. 2ος, σελ. 253-254, Ἀθῆναι 1955. Ἔκδ. Ἀποστ. Διακονίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος).

Καί μέ ἀπλᾶ λόγια: «Οἱ χριστιανοὶ δέν ξεχωρίζουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους οὔτε ἀπὸ τὸν τόπο καταγωγῆς ἢ τῆς διαμονῆς τους οὔτε

ἀπό τήν γλῶσσα πού χρησιμοποιοῦν οὔτε ἀπό τίς συνήθειες, δηλαδή τά ιδιαίτερα τοπικά ἦθη καί ἔθιμα. Δέν κατοικοῦν ἐπίσης σέ ιδιαίτερες πόλεις καί δέν χρησιμοποιοῦν καμμιά διαφορετική διάλεκτο γιά νά συνεννοοῦνται μεταξύ τους, οὔτε ἡ ζωή τους εἶναι κίβδηλη καί ὑποκριτική. Δέν εἶναι ἡ διδασκαλία τους κάτι πού κάποιοι πολυάσχολοι καί πολυπράγμονες ἄνθρωποι σκέφθηκαν καί βρῆκαν οὔτε ἐκπροσωποῦν ἀνθρώπινες διδαχές, ὅπως συμβαίνει μέ κάποιους ἄλλους ἀνθρώπους... Καί ἐνῶ κατοικοῦν σέ πόλεις ἑλληνικές καί μή ἑλληνικές, ὅπως καί ὅπου ἔτυχε νά βρεθοῦν, καί ἐνῶ ἀκολουθοῦν τίς τοπικές τους συνήθειες, τόσο ὡς πρὸς τό ντύσιμο, ὅσο καί ὡς πρὸς τήν διατροφή καί τήν ἄλλη καθημερινότητα, παρουσιάζουν ἐν τούτοις παράδοξο καί ἐντυπωσιακό τρόπο ζωῆς.

Κατοικοῦν σέ πατρίδες πού εἶναι δικές τους ἀλλά σάν προσωρινοί κάτοικοί τους. Παίρνουν μέρος σέ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς κοινῆς ζωῆς ὡς πολίτες τοῦ τόπου, ὅπου διαμένουν, καί ἐν τούτοις ὑπομένουν τά πάντα σάν νά ἦταν ξένοι γιά τήν πατρίδα τους. Κάθε ξένη χώρα εἶναι γι'

αὐτούς πατρίδα καί κάθε πατρίδα, τούς εἶναι σάν ξένος τόπος. Ἀποκτοῦν παιδιά, ἀλλά δέν τά πετᾶνε ἄσπλαγχνα. Παραθέτουν τραπέζια γιά κοινό φαγητό, ἀλλά τά τραπέζια αὐτά δέν εἶναι ἠθικῶς ἐπιλήψιμα καί μεμπτά. Εἶναι ἄνθρωποι μέ σάρκα καί αἷμα, ἀλλά δέν ζοῦν σάν σαρκικοί ἄνθρωποι. Ζοῦν στή γῆ, ἀλλά ὁ τρόπος ζωῆς τους εἶναι οὐράνιος, γιατί ζοῦν σάν πολίτες τοῦ οὐρανοῦ. Ὑπακούουν στούς καθωρισμένους γιά τήν κοινωνία νόμους, ἀλλά, μέ τήν προσωπική τους ζωή, ξεπερνοῦν τούς νόμους, δηλαδή ζοῦν πολύ καλύτερα ἀπό ὅ,τι ὀρίζουν οἱ νόμοι. Ἀγαποῦν ὅλους τούς ἄνθρώπους καί παρόλο τοῦτο καταδιώκονται ἀπό ὅλους. Δέν ξέρουν οἱ ἄνθρωποι τί ἀκριβῶς εἶναι οἱ χριστιανοί, γιατί μένουν ἀγνοημένοι, ἀλλά ἐν τούτοις κατακρίνονται. Θανατώνονται, καί παρὰ ταῦτα, ζωογονοῦνται καί δυναμώνουν. Εἶναι πτωχοί, ἀλλά ἐν τούτοις πολλούς πλουτίζουν. Στεροῦνται ἀπό ὅλα, καί ὅμως τά ἔχουν ὅλα μέ τό παραπάνω. Ἐξευτελίζονται καί προσβάλλονται γιά τή χριστιανική ιδιότητά τους, ἀλλά γι' αὐτούς οἱ ἐξευτελισμοί ἀποτελοῦν δόξα καί τιμή. Τούς βλασφημοῦν καί τούς βρι-

ζουν, αλλά αυτοί δικαιώνονται. Τούς κακο-
 λογοῦν, αλλά αυτοί τιμοῦν τούς ὑβριστές τους.
 Ἄν καί σκορπίζουν γύρω τους καλωσύνες,
 τιμωροῦνται ὡς κακοί. Ἄν καί τιμωροῦνται,
 ὅμως, αυτοί χαίρονται σάν νά παίρνουν περισ-
 σότερη ζωή. Τούς πολεμοῦν οἱ Ἰουδαῖοι ὡς
 ἀλλόφυλους καί ξένους γι' αὐτούς καί τούς
 καταδιώκουν οἱ εἰδωλολάτρες, ὅμως, αὐτοί
 πού τούς μισοῦν δέν βρίσκουν τό λόγο γιά τόν
 ὁποῖο τούς μισοῦν.

Καί γιά νά μιλήσω πιό ἀπλᾶ. Ὅ,τι εἶναι γιά
 τό σῶμα ἢ ψυχή, αὐτό εἶναι γιά τόν κόσμο οἱ
 χριστιανοί. Ἡ ψυχή πού ζωογονεῖ τό σῶμα
 εἶναι ἀπλωμένη σέ ὅλα τά μέλη του. Καί οἱ χρι-
 στιανοί εἶναι σκορπισμένοι σέ ὅλες τίς πόλεις.
 Ἡ ψυχή κατοικεῖ μέν στό σῶμα, ἀλλά δέν προ-
 ἐρχεται ἀπό τό σῶμα. Καί οἱ χριστιανοί, κατοι-
 κοῦν μέσα στόν κόσμο, ἀλλά δέν ἀνήκουν στόν
 ἁμαρτωλό κόσμο. Ἡ ἀόρατη ψυχή φρουρεῖται
 μέσα στό σῶμα ἀπό αὐτό. Καί οἱ χριστιανοί,
 εἶναι γνωστό πώς βρίσκονται μέσα στόν κόσμο
 ἀλλά παραμένει ἀόρατη ἢ θεοσέβειά τους. Ἡ
 σάρκα μισεῖ τήν ψυχή, ἄν καί ἡ ψυχή δέν τήν
 ἀδικεῖ καί δέν τῆς κάνει κανένα κακό. Αἰτία

τοῦ μίσους της αὐτοῦ εἶναι γιατί ἡ σάρκα ἐμποδίζεται νά ἀπολαύση τίς σαρκικές ἡδονές της. Καί ὁ κόσμος μισεῖ τοὺς χριστιανούς, ἄν καί οἱ χριστιανοί δέν τοῦ κάνουν κανένα κακό. Καί αἰτία τοῦ μίσους τους εἶναι τό γεγονός ὅτι δέν ὑποχωροῦν στίς σαρκικές ἡδονές, στίς ὁποῖες ἀντιστέκονται γενναῖα. Ἡ ψυχὴ ἀγαπάει καί τή σάρκα καί τά μέλη της, παρόλο τό μῖσος τῆς σάρκας ἐναντίον της. Καί οἱ χριστιανοί ἀγαποῦν αὐτούς πού τοὺς μισοῦν. Καί εἶναι μέν ἡ ψυχὴ κλεισμένη μέσα στό σῶμα, ὅμως αὐτή διατηρεῖ τή συνοχή τοῦ σώματος. Καί οἱ χριστιανοί εἶναι κλεισμένοι στόν κόσμο σάν σέ φυλακή, ἀλλά αὐτοί συγκρατοῦν τόν κόσμο. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη, ἀλλά κατοικεῖ σέ σῶμα θνητό, σῶμα πού πεθαίνει. Καί οἱ χριστιανοί ζοῦν στόν φθαρτό ὑλικό κόσμο, ἀλλά προσδοκοῦν καί μέ λαχτάρα περιμένουν τήν ἀφθαρσία πού ὑπόσχεται καί θά χαρίσῃ σ' αὐτούς ὁ Οὐρανός, δηλ. ὁ Θεός. Ὅταν ἡ ψυχὴ σκληραγωγεῖται μέ νηστεῖες τροφῶν καί ποτῶν, γίνεται καλύτερη καί προσοδεύει πνευματικά. Καί οἱ χριστιανοί, πού ὑφίστανται τόσες τιμωρίες κάθε μέρα, γίνονται ὅλο καί περισσότεροι. Ὁ

Θεός τούς ὥρισε τέτοια τάξη, πού οἱ χριστιανοί θεωροῦν πώς δέν πρέπει νά παραιτηθοῦν ἀπό αὐτήν καί νά τήν ἀφήσουν».

Τέτοιοι ἦταν στούς δοξασμένους ἐκείνους χρόνους οἱ χριστιανοί πού ἀποτελοῦσαν μέλη εὐλογημένα τῆς Ἐκκλησίας. Τέτοια ἦταν ὀλόκληρη ἡ Ἐκκλησία. Τώρα ὅμως; Τώρα ἡ Ἐκκλησία ἀπέκτησε κοσμική ἐξουσία καί λάμψη καί δύναμη. Τώρα, τό χρῆμα καί ὁ ὑλικός πλοῦτος, ἡ συμμαχία μέ τίς δυνάμεις τοῦ κόσμου ἐτούτου καί ἡ χρήση τους, προκειμένου νά ἐπιτευχθοῦν σκοποί πού δέν ἐγκρίνει πάντα τό Εὐαγγέλιο -κι ἄς μή λέγεται αὐτό ρητά- ἡ ἀριθμητική αὔξησή της εἰς βάρος τῆς ποιοτικῆς καί ὅσα ἄλλα παρόμοια, τήν ὀδηγοῦν -κατά τό ἀνθρώπινο βέβαια ὅλα αὐτά κρινόμενα καί βάσει αὐτῶν πού σημειώνει ἡ ἱστορία της γιά τήν ἀνθρώπινη πλευρά της καί τήν ἀδυναμία καί ἁμαρτωλότητα τῶν μελῶν της- δηλαδή ἀπό ἄμενα καί ἀπό παρόμοια μέ ἄμενα μέλη της, ὅλα αὐτά ὀδηγοῦν στήν ὑποβάθμισή της καί προοδευτικά στήν περιθωριοποίηση καί τήν καταφρόνησή της.

Γιατί; Γιατί μεταξύ τῶν ἄλλων «ἀφάλατο-

ποιεῖται». Καί εἶναι γνωστή ἡ τύχη τοῦ ἀλατιοῦ, ὅταν πάψη νά ἐνεργῇ ὡς ἀλάτι. «*Ὑμεῖς ἐστε τό ἄλας τῆς γῆς· ἐάν τό ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς οὐδέν ἰσχύει ἔτι, εἰμὴ βληθῆναι ἔξω καί καταπατεῖσθαι ὑπό τῶν ἀνθρώπων*»! (Ματθ. ε' 13).

Ὅταν π.χ βλέπω νά «μερμινοῦν καί νά τυρ-βάζωνται» οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας περί τά ἄλλα, ἐντελῶς ἐπουσιώδη καί ὄχι ἐπείγοντα, καυτά καί ζωτικά ζητήματα, ὅταν ἐμπάθειες, σκοπιμότητες κοσμικές, κριτήρια καθαρά ἀνθρώπινα, καθορίζουν τίς ἐνέργειές της· ὅταν δίνεται δικαιολογημένη λαβή γιά περιφρούρηση γήινων δικαιωμάτων καί χάνονται μάχες γιά τά ἀληθινά ὅσια καί ἱερά· Ὅταν καλύπτονται τρομερά σκάνδαλα, ὅταν ἀφήνονται ἐλεύθερα στοιχεῖα, ἀνατρεπτικά τῆς ἀγιωσύνης καί τῆς καλῆς της φήμης νά κυκλοφοροῦν ἀνάμεσα στίς τάξεις τῶν ἐπισήμων ὀργάνων της· ὅταν, γιά νά ἐπιτευχθῇ ἡ εὐμένεια τοῦ Καίσαρος, ἀπεμπολοῦνται ἱερές παρακαταθήκες· ὅταν, γιά νά χαρακτηρισθοῦμε ἀπό κοσμικά σκεπτόμενους ἀνθρώπους ὡς «προοδευτικοί», κάνουμε παραχωρήσεις στίς εὐαγγελικές μας

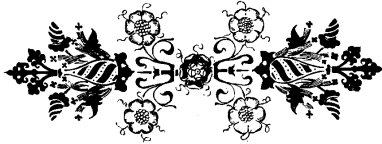
ἀρχές, σάν νά εἶναι δικό μας κτῆμα τό ἱερό Εὐαγγέλιο καί τό ἀλλάζουμε κατά βούληση ὅταν ἀφήνουμε ξέφραγον τόν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου σέ «*μονιούς ἀγρίους*» (Ψαλμ. 71,14), δηλ. στήν κοσμική ἐξουσία, νά τήν καταστρέφουν ὅταν ἀντιδρῶμε ἄψυχα καί ἄβουλα στήν καταπάτηση τῶν ἱερῶν παραδόσεων καί θείων ἀρχῶν καί ἐγκαθιστοῦμε τήν κολακεία καί τήν διπλωματία ὡς μεθόδους ἀντιμετωπίσεως τῆς αὐθαιρεσίας καί ἰταμότητος τοῦ κόσμου καί τῶν τοῦ κόσμου, τότε πῶς νά ἐμπνεύση ἡ Ἐκκλησία τα μέλη της καί πῶς νά μή στραφοῦν αὐτά σέ πηγές θολές καί πῶς νά μή γίνουν θύματα καί βορά λύκων ἀγρίων, τῶν διαφόρων αἰρετικῶν, ξενοκίνητων καί μή, πού ἔρχονται «*ἐν ἐνδύμασι προβάτων*», (Ματθ.ζ' 5) γιά νά κατασπαράξουν, νά κακοποιήσουν καί νά σκορπίσουν τά πρόβατα; (Ἰωάν. ι' 12). Καί ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πῶς νά μήν θρηνοῦν, νά μή κόπτονται καί νά μήν ὀδύρωνται μέ κλαυθμό πού φτάνει ὡς τόν οὐρανό τά γνήσια μέλη της;

Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νά ἐκταθῶ σέ ὅλα. Μοῦ πονάει ἡ καρδιά μου καθώς τά σκέφτομαι ὅλα αὐτά. Συντριβεται καί γίνεται χίλια κομμάτια.

Καί κλαίω καί θρηνῶ ἐγώ ὁ ἀπαίσιος καί ἀμαρτωλός, παρὰ τή σκληρότητα καί λιθώδη κατάσταση πού μέ χαρακτηρίζει συνήθως. Γιατί, ἄς μὴν τό κρύβω, τελικά εἶμαι κι ἐγώ μέτοχος σέ ὅλα αὐτά. Γιατί κι ἐγώ, ἔτσι ἢ ἀλλιῶς, συναινῶ στά γινόμενα, ἀφοῦ δέν ἀντιδρῶ μέ τά «ὄπλα τοῦ φωτός», ὅταν ἐκτίθεται ἡ Ἐκκλησία Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, τό ἀγιώτατο Σῶμα του, ἡ Ἐκκλησία του, στίς μοιχικές καί πορνικές βλέψεις εἰς βάρος της, τοῦ κόσμου καί τοῦ σκοτεινοῦ ἄρχοντά του. Γιατί δέν ἀντιστέκομαι κι ἐγώ, ὅσο πρέπει, στήν ἀσυγκράτητη μανία του, νά τήν ἀπομακρύνῃ ἀπό τόν Νυμφίο της καί νά τήν ὀδηγήσῃ σέ δρόμους πού θά καταλήξουν στήν κατάπτωση καί τήν καταστροφή της, ὅσο αὐτό, βέβαια, ἐξαρτᾶται ἀπό αὐτόν καί τά ὄργανά του, κινούμενος ὁ ἴδιος, ὑποκινώντας καί αὐτά μέ ἄσβηστο καί θανάσιμο μῖσος ἐναντίον της.

Καί θά ἦταν τρομερά ἀπογοητευτική καί ἀπαισιόδοξη ἡ προοπτική τοῦ αὔριον τῆς Ἐκκλησίας μου, ἂν Κεφαλή της δέν ἦταν ὁ Κύριος τῶν κυριευόντων καί Βασιλεύς τῶν βασιλευόντων, ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ καί

Θεός! Αυτό τό γεγονός άνατρέπει -δόξα, δόξα, δόξα τῷ Ἁγίῳ Θεῷ!- τήν όποιαδήποτε άπαισιόδοξη άνθρώπινη προοπτική και άποτελεϊ τήν χρυσή βάση για τή σωστή θεώρηση τῆς Ἐκκλησίας μου παρά τή δική μου ώς τώρα άρνητικότητα.

Ω Πανάγιο Πνεῦμα! «ἐλθέ καί σκήνωσον ἐν ἐμοί» καί βοήθησέ με νά κατοικήσω, ὅσο γίνεται πιά πολύ, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶναι ὁ μοναδικός καί αἰώνιος διδάσκαλος τῆς ἀληθείας· ὅτι εἶναι ὁ μοναδικός Προφήτης καί ὁ ἀναντικατάστατος Διάγγελος τοῦ θεοῦ θελήματος τοῦ Πατρὸς. Εὐδόκησε, ἀκόμα, νά φυτέψης μέσα στά βάρη μου τό λόγο του ἔτσι, πού νά γίνῃ ἕνα μέ μένα, νά γίνω ἕνα μ' αὐτόν. Βοήθησέ με νά τόν ἀποδεχθῶ πλήρως καί τελείως, ὥστε νά «καρποφορήσω ἐν ὑπομονῇ» ὅ,τι ὁ λόγος του μοῦ ὑποδεικνύει ἢ καί μοῦ ἐπιβάλλει καί ἀπαιτεῖ, δηλαδή τήν ἀρετή καί τόν ἀγιασμό, ὡς εὐλογημένο περιεχόμενο καί καθημερινή πράξη ζωῆς, γιατί, χωρίς αὐτά, «οὐδεὶς ὄψεται τόν Κύριον» (Ἐβρ. ιβ' 4), ἐδῶ μέν, στή γῆ ἐτούτη, μυστικά καί καρδιακά, καί Ἐκεῖ, «πρόσωπον πρός πρόσωπον». Ἀμήν!

Ὡς ἐν κατακλιῖδι

ὦ, Κύριέ μου, Κύριε! Ἦσαν πάντοτε τό πᾶν γιά ὅλα καί γιά ὅλους, ὡς παντοδύναμος καί παντοκράτωρ, ὡς ἀγαθός καί ἀπερινοήτως στοργικός πλάστης καί δημιουργός τῶν πάντων καί, ἀνάμεσα σέ ὅλα αὐτά τά «πάντα» καί τῆς εὐτέλειάς μου. Ὅμως ἡ ἀπερινόητη ἀγάπη Σου καί ἡ ἀπεριχώρητη στόν περιορισμένο νοῦ μου θεία λεπτότητα καί ἀβρότητα Σου ἔναντι τῆς ἐλευθερίας πού πάλι Ἐσύ μοῦ χάρισες, Σέ κάνει νά ἀποσύρῃσαι καί νά ἀφαιρῆς, ἂν μπορῶ νά ἐκφρασθῶ ἔτσι, ἓνα κομμάτι ἀπό τόν ἑαυτό Σου, γιά νά εἶμαι ἐγώ αὐτό πού εἶμαι, ἀνεξάρτητος, στό χῶρο τῆς ἐλευθερίας, γιά νά εἶμαι ἐντελῶς ὁ ἑαυτός μου, γιά νά εἶμαι ὄντως ἐγώ καί νά ἔχω ὅλη τήν εὐθύνη τοῦ αὐτοπροσδιορισμοῦ μου. Πῶς νά Σέ εὐχαριστήσω γι' αὐτήν τήν ὄντως ἡγεμονική δωρεά Σου, Πατέρα μου Οὐράνιε; Πῶς νά Σοῦ ἐκφράσω τήν

ἀπέραντη εὐγνωμοσύνη καί ἀναγνώριση γιά
 τήν ἀφάνταστα μεγάλη αὐτή τιμή; Μέ κανένα
 τρόπο, ὅσο κι ἄν βασανίσω τή φτωχή μου διά-
 νοια. Ἄλλά κι ἄν τύχαινε νά τόν βρῶ αὐτόν
 τόν τρόπο, πάλι δέν θά μπορούσα πρακτικά
 νά τόν πραγματοποιήσω. Κι ἄν, ὅμως, παρόλο
 τοῦτο, κατώρθωνα νά τό πετύχω, τί θά ἦταν
 αὐτό μπροστά στήν ἄπειρη μεγαλωσύνη Σου,
 «ὅταν οἱ οὐρανοί τῶν οὐρανῶν οὐκ ἀρκέσουσί
 σοι» καί τίποτε, μά τίποτε ἀπολύτως, δέν μπορεῖ
 καί γιά λίγο, ἔστω, νά φανῆ ἀντάξιό Σου, ἀφοῦ
 καί ἐγώ ὁ ἴδιος θά τό εὔρισκα τελικά πάμφτωχο
 καί ἀσημάντως ἀσήμαντο; Ἄλλά καί ἄν ὅ,τι
 πῶς μεγάλο κατώρθωνα νά Σοῦ προσφέρω, δέν
 θά ἦταν καί αὐτό πάλι δικό Σου; «Τί ἔχω ὁ οὐκ
 ἔλαβον;» Ὅλα, τά πάντα δικά Σου εἶναι καί
 ὅσα Σοῦ προσφέρουμε, «τά Σά ἐκ τῶν Σῶν»
 Σοῦ προσφέρουμε. Γι' αὐτό καί καταφεύγω
 στήν θειότατη καί ἀγιώτατη Κεφαλή μου, τόν
 «Υἱόν Σου τόν ἀγαπητόν ἐν ᾧ εὐδόκησας» καί
 ζητῶ ἀπό Αὐτόν, γιατί ἀποτελῶ μέλος τοῦ τι-
 μιώτατου Σώματος τῆς Ἐκκλησίας Του, νά Σέ
 εὐχαριστήσῃ Ἐκεῖνος καθῶς κάθεται δίπλα
 Σου στόν παντοκράτορικό θρόνο Σου. Παρακα-

λῶ, ἀκόμη καί τό Πανάγιό Σου Πνεῦμα, τόν ἀγνώστως γνωστόν καί γνωστῶς ἄγνωστόν μου θεῖον ἀγαπημένον Παράκλητον, πού ἀκατάπαυστα καί γιά τήν ἁμαρτωλότητά μου «ἐντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις» καταθέτοντας ἱκεσίες καί γιά τήν ἀκαταμέτρητη ἀναξιότητά μου, Τόν ἱκετεύω νά προσθέτη Αὐτός ὅ,τι Αὐτός πολύ καλά γνωρίζει ἀντάξιο Σου ὡς εὐχαριστία γιά τίς ἀνεκλάλητες δωρεές Σου καί σέ μένα.

Μέ τή χειραγωγία Του τή στοργική καταθέτω καί ἐγώ ἐτούτη τή στιγμή ταπεινά, πλήν ἀγαπητικά καί μέ ὅλη μου τήν καρδιά μπρός στό θρόνο Σου, ὅ,τι δικό μου, ὅ,τι εἶμαι, ὅ,τι θά θελήση ἡ Χάρις Σου νά εἶμαι, μέ μιά καί μόνη ὀλόθερμη παράκληση: Γίνε, Πατέρα μου, γίνε Ἐσύ, «τά πάντα ἐν πᾶσι» καί γιά μένα, ἀπό τοῦ νῦν καί εἰς τόν αἰῶνα. Ὅτι πρέπει Σοι πᾶσα δόξα τιμή καί προσκύνησις εἰς τούς αἰῶνας. Ἀμήν.

